

**ВИЩИЙ СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ СУД УКРАЇНИ
З РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ**

**УХВАЛА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ**

20 січня 2016 року

м. Київ

**Колегія суддів судової палати у цивільних справах
Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і
кримінальних справ у складі:**

головуючого Ткачука О.С.,
суддів: Висоцької В.С., Колодійчука В.М.,
 Умнової О.В., Фаловської І.М.,

розглянувши в судовому засіданні справу за позовом Климентьєвої Ольги Володимирівни до Червоненко Тетяни Григорівни про стягнення боргу, за касаційною скаргою Климентьєвої Ольги Володимирівни на рішення апеляційного суду Київської області від 17 вересня 2015 року,

в с т а н о в и л а:

У червні 2015 року Климентьєва О.В. звернулася до суду з позовом, у якому просила стягнути на її користь з Червоненко Т.Г. борг в розмірі 320 206 грн 20 коп., що становить 13620 доларів США на момент подачі позову з розрахунку 1 долар США = 23 грн 51 коп. Крім того, просила стягнути з відповідача понесені судові витрати у справі.

Позовні вимоги Климентьєва О.В. обґрунтувала тим, що 28 вересня 2012 року між нею та відповідачем було укладено безстроковий договір позики у вигляді розписки 111 тис. грн та у розписці визначено еквівалент вказаної суми позичених коштів у доларах США, що станом на 28 вересня 2012 року за курсом: 1 долар США = 8 грн 15 коп., становило 13 620 доларів США.

На вимогу позикодавця Климентьєва О.В. позичальник Червоненко Т.Г. жодним чином не відреагувала, позику не повернула, а тому позивач звернулася із вказаним позовом, який просила суд задовольнити.

Рішенням Бориспільського міськрайонного суду Київської області від 29 липня 2015 року позов задоволено.

Справа № 301/1709/14-ц (№ 6-30729св15)

*Головуючий у першій інстанції: Величко В.П.
Доповідач: Колодійчук В.М.*

Стягнуто з відповідача на користь позивача 320 206 грн 20 коп. боргу та 3 202 грн 06 коп. судового збору.

Рішенням апеляційного суду Київської області від 17 вересня 2015 року рішення суду першої інстанції скасовано та ухвалено у справі нове рішення про часткове задоволення позовних вимог.

Стягнуто з Червоненко Т.Г на користь Климентьевої О.В. 111 тис. грн боргу та 1 110 грн судового збору.

Стягнути з Климентьевої О.В. на користь Червоненко Т.Г. судовий збір в розмірі 1 046 грн.

У касаційній скарзі Климентьева О.В. просить скасувати оскаржуване рішення апеляційного суду і залишити в силі рішення суду першої інстанції, посилаючись на порушення апеляційним судом норм процесуального права та неправильне застосування норм матеріального права.

Касаційна скарга підлягає задоволенню з наступних підстав.

Відповідно до вимог ст. ст. 213, 214 ЦПК України рішення повинно бути законним і обґрунтованим та відповідати на питання: чи мали місце обставини, якими обґрунтовувалися вимоги і заперечення, та якими доказами вони підтверджуються; чи є інші фактичні дані (пропущення строку позовної давності тощо), які мають значення для вирішення справи, та докази на їх підтвердження; які правовідносини сторін впливають із встановлених обставин; яка правова норма підлягає застосуванню до цих правовідносин.

Судами першої та апеляційної інстанцій встановлено, що 28 вересня 2012 року між сторонами було укладено безстроковий договір позики, відповідно до умов якого Климентьева О.В. передала у борг Червоненко Т.Г. 111 тис. грн. Такий договір оформлено письмовою розпискою.

Зі змісту письмової розписки від 28 вересня 2012 року, якою підтверджується наявність між сторонами у справі боргових зобов'язань (а. с. 4), вбачається, що сторони договору позики визначили еквівалент позиченої суми коштів у доларах США, що станом на 28 вересня 2012 року за курсом: 1 долар США = 8 грн 15 коп., становило 13 620 доларів США.

Ухвалюючи у справі судове рішення про задоволення позову в повному обсязі, суд першої інстанції виходив з того, що позивачем доведено факт невиконання відповідачем грошового зобов'язання по вказаній вище розписці; що, з урахуванням вимог ст. ст. 525, 526, 610, 612 ЦК України, суд визнав достатньою підставою для визнання позовних вимог обґрунтованими в частині примусового зобов'язання позичальника повернути отримані за договором кошти.

Визначаючи суму коштів, що підлягають стягненню в даному випадку, міськрайонний суд послався на норми ст. 533 ЦК України та дійшов висновків, що оскільки сторонами у зобов'язанні визначено грошовий еквівалент у іноземній валюті, то сума, що підлягає стягненню у гривнях, має визначатися за офіційним курсом відповідної валюти на день подачі позову, як просив позивач.

При вирішенні питання щодо розподілу судових витрат, суд першої інстанції керувався ст. 88 ЦПК України і виходив з того, що такі витрати необхідно покласти на відповідача, оскільки позов у повному обсязі підлягає задоволенню.

А:
задовол
дані прі
коштах
України
вигляді
ч. 1 ст.

Д
користи
грунту

З
наступі

Г
догово

сторон

ознака

грошої

ж якос

предст

переда

кілько

т

зобов'

або ре

роду т

поряді

.

визнач

позич:

вимог

валют

грошк
на вал

у гро
грошк

можу

Цьом

перед

валю

відпс

вста

борг

Апеляційний суд, ухвалюючи у справі нове судове рішення про часткове задоволення позовних вимог, виходив з того, що норми ст. 533 ЦК України на дані правовідносини не поширюються, оскільки позика надавалася у грошових коштах визначених певними родовими ознаками, а саме: Національній валюті України - гривні, і тому така позика повинна бути повернута у тому ж самому вигляді, тобто в розмірі 111 тис. грн. При цьому, апеляційний суд послався на ч. 1 ст. 1046 ЦК України, як на правову підставу своїх висновків.

Доводи апеляційного суду про необхідність стягнення з позивача на користь відповідача судових витрат, сплачених при подачі апеляційної скарги, ґрунтуються на нормах ст. 88 ЦПК України.

З такими висновками апеляційного суду погодитися не можна у зв'язку з наступним.

Нормами ч. 1 ст. 1046, ч. 2 ст. 1047 ЦК України передбачено, що за договором позики одна сторона (позикодавець) передає у власність другій стороні (позичальникові) грошові кошти або інші речі, визначені родовими ознаками, а позичальник зобов'язується повернути позикодавцеві таку ж суму грошових коштів (суму позики) або таку ж кількість речей того ж роду та такої ж якості. На підтвердження укладення договору позики та його умов може бути представлена розписка позичальника або інший документ, який посвідчує передання йому позикодавцем визначеної грошової суми або визначеної кількості речей.

Частиною 1 ст. 1050 ЦК України встановлено, що позичальник зобов'язаний повернути позикодавцеві позику (грошові кошти у такій самій сумі або речі, визначені родовими ознаками, у такій самій кількості, такого самого роду та такої самої якості, що були передані йому позикодавцем) у строк та в порядку, що встановлені договором.

Якщо договором не встановлений строк повернення позики або цей строк визначений моментом пред'явлення вимоги, позика має бути повернена позичальником протягом тридцяти днів від дня пред'явлення позикодавцем вимоги про це, якщо інше не встановлено договором.

Зобов'язальні правовідносини мають певні особливості, зокрема щодо валюти зобов'язання та валюти виконання грошового зобов'язання.

Як зазначено вище, з розписки вбачається, що сторони визначили грошовий еквівалент зобов'язання в іноземній валюті і ці особливості впливають на валюту виконання такого грошового зобов'язання.

Статтею 524 ЦК України передбачено, що зобов'язання має бути виражене у грошовій одиниці України – гривні, ч. 1 ст. 533 ЦК України встановлено, що грошове зобов'язання має бути виконане у гривнях.

Разом з тим, у частині 2 ст. 524 ЦК України передбачено, що сторони можуть визначити грошовий еквівалент зобов'язання і в іноземній валюті. Цьому правилу відповідає положення ч. 2 ст. 533 ЦК України, у якому передбачено, що якщо у зобов'язанні визначено грошовий еквівалент в іноземній валюті, сума, що підлягає сплаті у гривнях, визначається за офіційним курсом відповідної валюти на день платежу, якщо інший порядок її визначення не встановлений договором або законом чи іншим нормативно-правовим актом.

Звертаючись до суду з позовом, Климентьєва О.В. просила стягнути суму боргу, що підлягає сплаті у гривнях, визначену за офіційним курсом грошового

еквіваленту в іноземній валюті, обумовленого вимогами ст. 533 ЦК України на день подачі позову, а не на день проведення виконання рішення про повернення позичених нею коштів, що не суперечить нормам ст. 533 ЦК України.

У зв'язку з наведеним, висновки апеляційного суду ст. 533 ЦК України на дані правовідносини не поширюються, і не можна відтак визнати оскаржуване в касаційному порядку рішення законним і обґрунтованим, не можна.

Висновки суду першої інстанції про доведеність вимог позивачем підстав та предмета позову, є обґрунтованими і спростовуються доводами апеляційного суду і наявними в матеріалі справи документами. Питання щодо розподілу судових витрат є предметом розгляду.

Виходячи з наведеного, оспорюване рішення касаційного суду підлягає скасуванню із залишенням в силі помилково скасованого рішення міськрайонного суду, як це передбачено ст. 339 ЦПК України.

Керуючись ст. ст. 336, 339, 345 ЦПК України, касаційна палата у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ

ухвалила:

Касаційну скаргу Климентьевої Ольги Володимирівни задовольнити.
Рішення апеляційного суду Київської області від 17 вересня 2015 року скасувати, рішення Бориспільського міськрайонного суду Київської області від 29 липня 2015 року залишити в силі.

Ухвала оскарженню не підлягає.

Головуючий

О.С. Ткачук

Судді:

В.С. Висоцька

В.М. Колодійчук

О.В. Умнова

І.М. Фаловська